

Vergaderjaar 2020–2021

33 529

Gaswinning

Nr. 867

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 april 2021

Met de Regeling waardevermeerdering woningen gaswinning Groningenveld (hierna: waardevermeerderingsregeling of de regeling) kunnen bewoners die een schadevergoeding hebben ontvangen van € 1.000 of hoger als gevolg van bodembeweging door gaswinning uit het Groningenveld of door de gasopslag Norg, een bijdrage aanvragen tot maximaal € 4.000 voor het treffen van energieverduurzamingsmaatregelen. De regeling is vormgegeven als een subsidieregeling met een meerjarig budget van € 89,1 miljoen. Omdat het einde van het beschikbare budget voor deze regeling in zicht komt, geef ik u met deze brief de stand van zaken van deze regeling en kondig ik aan op welke manier het kabinet deze regeling tijdelijk voortzet.

Terugblik

De voorloper van de huidige regeling, de tijdelijke regeling waardevermeerdering van de provincie Groningen, liep van 6 november 2014 tot 1 januari 2016 en werd door de NAM gefinancierd. In het kader van die regeling heeft de provincie ca. € 113,3 miljoen uitgekeerd bij 30.574 adressen. De huidige waardevermeerderingsregeling was de opvolger van de tijdelijke provinciale regeling uit 2014, waarmee invulling werd gegeven aan de motie van het lid Bosman c.s. (Kamerstuk 33 529, nr. 242). Van de huidige regeling hebben op dit moment circa 22.000 adressen gebruik gemaakt.

Huidige regeling

De huidige subsidieregeling is in 2017 ontwikkeld met het oog op genoegdoening voor de overlast van de Groningers bij de schadeafhandeling. Dit werd ingegeven door de slecht lopende afwikkeling van schade. De procedures duurden lang, verliepen moeizaam en de verhouding tussen de NAM en de gedupeerden in deze procedures was

ongelijkwaardig. Deze context rechtvaardigde de waardevermeerderingsregeling.

Uitputting

De waardevermeerderingsregeling kent meerjarig een subsidieplafond van € 89,1 miljoen. De regeling wordt volledig uit Rijksmiddelen gefinancierd. Uw Kamer is meermaals over het gereserveerde en resterende budget van de waardevermeerderingsregeling geïnformeerd (o.a. in Kamerstukken 35 200, nr. 6, nr. 2 en 35 462, nr. 17). Ook is het resterende budget voor dit jaar te vinden op de website van de uitvoerder van de subsidieregeling, het Samenwerkingsverband Noord-Nederland.¹ Het budget van € 21 miljoen dat voor dit jaar gereserveerd stond (Stcrt. 2020, nr. 64698), is naar verwachting in april op. Het kabinet haalt daarom het budget dat voor 2022 (€ 14,2 miljoen) staat gereserveerd, naar voren en voegt dat toe aan het budgetplafond van 2021. Daarnaast zal het kabinet de € 2,5 miljoen niet-gebruikt budget uit 2020 doorschuiven naar 2021. Dit wordt beide zichtbaar in de Voorjaarsnota 2021. Naar huidige schatting, op basis van het onverwacht sterk gegroeide aantal aanvragen sinds 15 maart jl., kan de regeling ongewijzigd voortgezet worden tot en met mei.

Context schadeafhandeling en perspectief in Groningen

Sinds 2017 is veel veranderd in Groningen. Op 19 maart 2018 is de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen ingesteld, die in plaats van de NAM verantwoordelijk werd voor de schadeafhandeling. Sinds 1 juli 2020 is de volledige schadeafhandeling publiekrechtelijk bij het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) georganiseerd. Momenteel keert het IMG vergoedingen voor fysieke schade en schade door waardedaling uit.

Bij het IMG kunnen gedupeerden aanspraak maken op voorzieningen die compensatie bieden voor de overlast die gepaard gaat met het melden van schade, zoals de overlastvergoeding. Daarnaast zal het IMG naar verwachting eind tweede kwartaal 2021 de regeling immateriële schade in werking laten treden. Met deze regeling wordt getracht compensatie te bieden voor de immateriële schade die is ontstaan als gevolg van de gaswinning.

De schadeafhandeling is daarmee verbeterd. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de gemiddelde doorlooptijd van zes maanden die het IMG nu structureel in meer dan de helft van de gevallen haalt, vaak zelfs in meer dan 70% van de gevallen. Ook de positieve waardering van schademelders over het functioneren van het IMG stemt positief: bewoners geven het IMG gemiddeld een 7,9. Dit wil niet zeggen dat alles nu volledig goed gaat, maar de huidige situatie is een verbetering voor de Groningers. Ik blijf structureel met het IMG in gesprek over hoe de schadeafhandeling verbeterd kan blijven worden, waarbij specifieke aandacht is voor de doorlooptijden.

Daarbij is de situatie in Groningen ook in andere opzichten ten positieve veranderd, gericht op het duurzaam herstel van de regio. Op 29 maart 2018 is het besluit genomen om de gaswinning zo snel mogelijk volledig te beëindigen. Daarnaast is in oktober 2018 het Nationaal Programma Groningen gelanceerd, waarmee € 1,15 miljard in de toekomst van Groningen wordt geïnvesteerd. Sindsdien is in meerdere duurzaamheidsprojecten geïnvesteerd, zoals het fonds toekomstbestendig wonen. Voor het verduurzamen van woningen zijn met de bestuurlijke afspraken van

¹ <https://www.snn.nl/particulier/subsidie-waardevermeerdering>.

6 november 2020 ook gericht middelen vrijgemaakt. Gebouwen in de versterkingsoperatie die beoordeeld worden op basis van nieuwe inzichten, kunnen aanspraak maken op € 17.000 woningverbeterings- en verduurzamingssubsidie. Voor woningverbetering van gebouwen binnen het aardbevingsgebied die niet in de versterkingsoperatie zijn opgenomen, wordt € 300 miljoen beschikbaar gesteld. Bij een toekomstbestendig Groningen hoort een woningvoorraad die in goede staat is en voorbereid is op een duurzame energievoorziening.

Doorzetten waardevermeerderingsregeling tot 1 oktober

De hierboven genoemde stappen zijn stappen in de goede richting, maar hiermee zijn we er nog niet. De lange wachttijden en onduidelijkheid tijdens de periode waarin NAM nog niet op afstand gezet was, kunnen niet ongedaan gemaakt worden. Hoewel de schadeafhandeling sinds die tijd is verbeterd, gaat het nog niet in alle gevallen goed genoeg. Hoewel er redenen zijn om de regeling tegen het licht te houden, zijn er ook argumenten om de regeling te behouden. Omdat geen besluit nemen leidt tot het eindigen van de regeling en daarmee ook een concreet gevolg heeft, werd het kabinet met een dilemma geconfronteerd: de demissionaire status van het kabinet vraagt om terughoudendheid met nieuw beleid, maar in dit geval leidt dat tot een verandering waarvan het huidige kabinet vindt dat een nieuw kabinet daarover moet kunnen besluiten. Daarom heeft het kabinet besloten om, ondanks zijn demissionaire status, € 40 miljoen vrij te maken om de regeling tot oktober ongewijzigd door te zetten. Hiervan wordt € 34,9 miljoen gedekt uit de risicoreservering Groningen op de Aanvullende Post en verwerkt in de Voorjaarsnota. De resterende € 5,1 miljoen wordt ingepast in de miljoenennota.

Het is ongebruikelijk voor het kabinet om in zijn demissionaire staat een dergelijk besluit te nemen, maar de situatie in Groningen vraagt om voortvarend handelen. Op deze manier kan een nieuw kabinet een besluit nemen over de lange termijn van de waardevermeerderingsregeling.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
B. van 't Wout